

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาชุมชนในพื้นที่โครงการหลวงให้เป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมบนพื้นที่สูง 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) ชุมชนป่าเมี่ยง (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง) (2) ชุมชนที่ทำนาข้าวเป็นหลัก (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลำน้อย และ หุ่นเริง) และ (3) ชุมชนที่มีฐานจากการปลูกฝิ่น (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ) โดยอาศัยหลักการดำเนินงานตามแนวทางโครงการหลวงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการธนาคารอาหารชุมชนตามพระราชดำริ เป็นแนวทางการดำเนินงาน เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

จากการประเมินสถานภาพของชุมชนนำร่อง 4 พื้นที่ ได้แก่ บ้านปางบง (ภูมิสังคมป่าเมี่ยง) บ้านแม่ขนิลเหนือและบ้านดง (ภูมิสังคมทำนาข้าวเป็นหลัก) และบ้านห้วยขมิ้น (ภูมิสังคมที่มีฐานจากการปลูกฝิ่น) พบว่า แต่ละชุมชนมีผลการพัฒนาอยู่ในระดับดี โดยชุมชนสามารถพึ่งพาตัวเองได้ สมาชิกในชุมชนมีสุขภาวะที่ดีและมีระดับการศึกษาเฉลี่ยสูงขึ้นรวมทั้งมีแนวทางปฏิบัติเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดรูปแบบการพัฒนาที่มีความยั่งยืนจึงมีการกำหนดประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม ตามความเหมาะสมกับชุมชนในแต่ละสภาพภูมิสังคม

คำสำคัญ ชุมชนต้นแบบ โครงการหลวง พื้นที่สูง คนกับป่า ป่าเมี่ยง ข้าว ฝิ่น

Abstract

This research aims to study for the appropriate geosocial based sustainable development of 3 Royal Project Models comprised of Assam tea community (Pa Mieng), Rice growing community (Mae La Noi and Thung Reong) and Opium eliminated community (Mae Hae). The guidelines of this study based on the principle implementation of royal project, the philosophy of sufficiency economy, and the community food bank initiative which emphasizes on the participation of the community and all parties involved.

Evaluation results of 4 pilot communities i.e Ban Pang Bong (Assam tea community), Ban Dong and Ban Mae Kha Nin (Rice growing community), and Ban Huay Kha Min (Opium eliminated community) found that each community has developed to a great extent. The community can rely on themselves and also being good health and get higher average level of education. They also have good practice management guidelines for conservation and restoration of forest resources constantly. However, to achieve a sustainable development model, there are some points that should be studied further as appropriate to each geosocial community

Keywords: Royal project model, Highland community, Community forest, Assam Tea, Rice, Opium

